

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre.....	16 kor.
Negyedévre.....	4 "
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre.....	20 kor.
Negyedévre.....	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre.....	24 kor.
Negyedévre.....	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Ne kövessük Maniut.

A nacionalista klubbot minden oldalról kompromissziók érték. Be kellett látni, hogy Bécsben az ő nemzetiségi politikájokra nem adnak éppen semmit sem. A szociáldemokraták, a kikhez közeledni szerettek volna, elfordultak tőlük, mert nem használhatták őket semmire. A papság megneheztelt rájuk a szociáldemokratákkal való kacérkodás miatt, a szocialisták pedig azért is, mert nem akartak vallásellenes allűrökkel dolgozni. Lucacia maga bevallja egyik cikkében, hogy a románság körében a nacionalista pártot szervezni és megállandósítani végleg nem sikerült.

Nem is sikerülhetett és nem is fog sikerülni.

Egyes kerületek mindig fognak nemzetiségi jelöltet választani, de maga a románság zöme, nem véve ki az intelligenciát sem, teljesen át van hatva annak tudatától, hogy a magyar politikai nemzetel békét kell csinálni.

Mi nehányan, a kik mindent félretéve ennek az iránynak a hírlapirodalomban munkatársaivá szegődtünk, egymásra kapjuk a biztatást kitartásra és küzdelemre, még olyan helyekről is, a honnan kevésbé várhattuk.

Pedig mindössze 2—3 lapunk van, míg a federalisták 6—7 lappal rendel-

keznek. A régi passzivistáknak egyetlenegy lapjuk van.

Ennek dacára magának a román népnek ép érzéke sikerre fogja vezetni a békebarátok ügyét, a mely tulajdonképpen a román nép ügye.

A románság előtt senki nem imponálhat hiu pózolásal és szemfényvesztő frázisokkal. Mihelyest valaki nagyhangon reklamiroz és pózol, a románság bizalmát azonnal elveszti. Ilyen népet, a mely meg van szokva ahhoz, hogy minden nagyhangú beszédnek keresse a hátterét és mindennek a ki nem mondott okait bizalmatlanul fürkésze, nem lehet végletek és kalandos politikai ábrándok számára megnyerni.

Ha a román nacionalisták komolyan hozzáálltak volna ahhoz, hogy minden fanfaronád nélkül országos ellenzékét képezzenek, nagyon komoly politikai tényezővé tették volna pártjukat és a békebarát román politikások helyzete nem lett volna oly könnyű, mint a milyen.

Magában a magyarságban egyre-másra emelkedtek újabb időben hangok, melyek a békét hangoztatták, Justh, Andrassy, Majláth, Wekerle hangoztatták a nemzeti-ségi béke szükségét.

Ezt az irányt akarta most Maniu egy maniakus kirohanásával lehetlenné tenni.

És fájdalom a magyar függetlenségi párt, meg a tájékozatlanabb magyar sajtó

beugrott neki és lettünk gazdagabbak egy újabb parlamenti — botránnyal.

Nagyon, de nagyon sajnálatos volna, ha Maniu beszédének kapcsán újabb botránnyos ülésekről kellene beszámolnunk. Elvégre hozzá kell szoknunk, hogy minden ellenvéleményt nyugodtan hallgassunk meg. Ha nem igaz, a mit állítanak, elég a néma mosoly vagy az elnöki rendretasítás. Ha pedig esetleg igazat hangoztatnak, nem szabad azért felháborodnunk. Itt mi jól tudjuk, nem volt sem jogi, sem történeti igazság. Magyarországon nem magyar hegemonia van a nem magyar népek elnyomásával, hanem a magyar politikai nemzet uralma jogegyenlőséggel és kulturális szabadsággal azok számára, akik azzal vissza nem élnek.

Ha még oly dühös is Maniu azért, hogy minden téren kidomborodik az állam magyar jellege, ennek így kell lennie éppen azon nemzetiségek érdekében, a melyek a politikai magyar nemzetet alkotják. Ha az állam magyar jellegéből ő faji uralmat és elnyomást olvas ki, ez csak azt jelenti, hogy a federalizmus elveit követők sem tanulnak sem lelkiismeretük szavára nem hallgatnak.

Hasztalan hangoztatja Maniu a hadsereg közös jellege fentartásának szükségét, Bécsben nagyon jól tudják, hogy előbb-utóbb engedni kell A magyar nem-

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Messinai megmenekültekről.

Az irgalmas nővérek és a földrengés. Szemtanuk előadása után.

Azon időben, midőn a messinai földrengés katasztrófája a város romhalmazzá változtatta, a Páli Szent Vincéről nevezett »Irgalmas Nővérek« kongregációjából 39 tag működött a városban és pedig 10 a katonai kórházban, 20 a közkórházban és 9 az elaggottak házában, hol 300 férfi és nő volt elhelyezve.

1908. december 28-ikán reggel fél 5 órakor — mint rendesen végezték reggeli elmélkedésüket a katonai kórház kápolnájában a kedves testvérek. A kápolnából ketten hiányoztak: Duponchel nővér, aki az éjjeli szolgálatot végezvén, 4 órakor aludni ment és Taccarino nővér, ki egyik szobában izületi rheumában betegen feküdt. 5 óra 35 perckor a nővérek óriási lökést éreztek és utána robbanásszerű pokoli zajt hallottak. Ebben a pillanatban az emeleten levő kápolna, mintha a földszintre, az udvarra repült volna. A nyolc nővér, maga sem tudja hogyan, egyszerre az udvaron termettek. A következő pillanatban a ház összemomlott. A kápolnában csak a szentségház az Oltárszentséggel, a Boldogságos Szűz szeplőtelen Fogantatásának és Szent Tádé apostolnak szobrai maradtak épek, a többi tárgy darabokra zúzódott.

Sűrű eső esett. Éktelen por szállt az udvarra az összeomlás után. Mozdulatlan helyzetben, teljes sötétségben s mitsem tehetve álltak a nővérek az udvar közepén. A halálra készültek. Világosodni kezdett. A földből feltörő lángok megvilágították a romokat. A nővérek észrevették, hogy a nagy épületből csak egy keskeny rész maradt épen és pedig az, melyben a két nővér — a beteg és a pihenő — tartózkodott. Rögtön megmentésükre siettek. A lépcsőkön nem mehetek fel, mert a lépcsőház összedőlt. A két nővér pedig a harmadik emeleten volt. Mit tegyenek? Egyszerre észrevették, hogy egyik ablakból valaki kendőt lenget. Ez Duponchel nővér volt. A földrengés következtében felébredt és érezte, hogy a vakolat hull reá. Hogy magát védje, a takaró alá rejtette fejét. Azután a takarót félretolta és bámulva vette észre az égboltozatot. Néhány gerenda — épen az ágy fölött — helyén maradt, úgy hogy a nővért, mint valamelyes mennyezet, védte. A nővér körülnézett; minden üres volt. Ágyának lábánál és a jobb oldalán a falból csak egy rész maradt meg, mely a feje feletti pár gerendát tartotta.

Taccarino nővér helyzete még veszélyesebb volt. Ágya alatt minden beomlott, szobájában a padozat teljesen leszakadt, épen csak az a két gerenda maradt helyén, melyek az ágy négy lábát tartották. Jobbról-balról a nagy köveknek egész halmaza terült el a régi padozat alatt, sőt még a vánkosára is estek kövek, melyek fejét érintették és e kövek oly nagyok voltak, hogy közülök egy is halált okozott

volna, ha a beteg nővér fejére esik. De egyetlen egy kő sem, még csak a bőrt sem horzsolta föl.

Az udvaron levő 8 nővér a törmelék közül hangokat hallott. Miután meggyőződtek, hogy két társnőjük nincs közvetlen veszélyben, őket türelemre kérve hozzáláttak a betegek mentéséhez. Nagy örömeikre majdnem az összes beteg katonákat megmentették. S midőn már a romok közül senki életjelt nem adott magáról, visszatértek társnőik segítségére, kik még mindig helyükön várva, félelemmel eltelve kérdezték, hogyan, miképen fogják őket megmenteni. A katonák közül néhányan lehetlenné tartották a két irgalmas nővér megmentését. Mig így tűnődtek, előállt egy reconvallescens katona s így szól: »Ha mindjárt meg is kell halnom, a két irgalmas nővért megmentem.« Erre az ingadozó, dűledező fal repedésein, kiálló tégláin és a kiesett kövek üregein át a legnagyobb életveszélynek kitéve magát felmászott a harmadik emeletre s a két nővért szerencsésen lehozta. Az irgalmas nővérek behunytt szemmel imádkoztak, míg e hajmeresztő jelenet végbement.

A katonák megmentése után megmentették a kórháznak ezredes igazgatóját is. Miután lakásának még csak nyomaira sem akadtak, a romok közt keresgölték őt és családját. Az irgalmas nővérek nálalt megvető bátorsággal — miután a falak még mindig dűledeztek s a nagy kövek a magasból hullottak — keresték az ezredest az épület belső törmelékei között. Egyszerre hangot hallottak, mely segítségért

zeti hadseregben a románság sokkal jobban lenne méltányolva, mint a közösknél, a hol sem a vezérkarban, sem az ezredek között, lámpással sem lehet találni egyetlen magyarhoni román embert. Hogy pedig a hadsereget magyarosítási célokra mennyire nem lehet kihasználni, azt mutatja eléggé, hogy még a hivatott magyar elemeket is háttérbe szorítja a sok osztrák német.

Maniu állításai maga az élet megcáfolja, nem szükséges tehát botrányokkal és osztrák kitakadásokkal kompromittálni azokat a törekvéseket, melyeket a nemzet a hadsereggel szemben támaszt.

Különbösen is jól jegyezze meg a magyar sajtó minden öntudatos munkása, hogy Maniu beszédének éle a román-magyar békesség nehezen, de biztosan haladó munkája ellen volt irányítva.

Ha most a magyarság a botrányokba beleugrik és folytatni fogja az akciót, tiszta dolog, hogy Maniuek céljukat érték. Lehetetlen lesz ismét békés megegyezésről beszélni.

Nehogy ez a cél el legyen érve, legyen szabad kérnünk az egész magyar sajtót, ne jöjjön ki a sodrából, hanem ezt ilyen provokálások útjából térjen ki a tárgyilagosság komoly kritikájával.

Apponyi mondotta, hogy a nemzeti-ségi kérdésben a legmesszebbmenő tárgyilagosság kívánatos. Alkalmazkodjunk ehhez. Ha Maniu megveti a politikai taktika és saison minden követelményeit, ám legyen. Saját politikai reputációját tette semmivé.

Ez azonban ne legyen ok arra, hogy mi az ő kedvéért a magyar parlamentet az osztrák parlament színvonalára süllyesszük éppen a nemzetiségi kérdésben, amelynek békés megoldására oly szépen és oly önfeláldozó munkával folynak a diadalra vivő előkészületek. **Gedeon.**

kiáltott. Ez bátorságot öntött a katonákba is, kik a nagy ijedtség következtében mintegy meg voltak bénulva és néhány perc múlva kiszabadították az igazgatót egész családjával. Az ezredes hallotta, amint a nővérek a katonákat a munkára bátorították és a mentési akciót igazgatták. Néhány nap múlva egyik hajó fedélzetén találkozott az ezredes a királylyal, ki a katonákat meglátogatva csodálkozva kérdezte tőle: »Hogyan, kedves ezredesem, ön is megmenekült?« »Igen, felség — teledé az ezredes — és ezt az irgalmas nővérek hőstettének köszönhetem.« Azután bemutatta a királynak az irgalmas nővéreket, kik — miután az erős munka közt ruháikat összeszaggatták — a katonák kabátjaiba voltak öltözve, mint a király is megmosolygott.

A kórházban is az irgalmas nővérek a földrengés idejében a kápolnában voltak — Capocelatro nővér kivételével, ki a betegszobában feküdt. Érezték, hogy a padló a magasba emelkedik. Rögtön az ajtó felé futottak a folyosóra. 16-an így megmenekültek. A három utolsónak már nem volt ideje a folyosóra érni, mert a felső emelet leszakadt s magával rántotta a kápolnát és így a három nővért is. Kik közül a legfiatalabb és szívbjos Ursi nővér már az első nagy rázkódás alkalmával szívshüdben meghalt. A 16. nővér megmenekült. A törmelék közé temetett két kedves testvér alig tudott lélekzetet venni a kő és malterhalmazban, de azért oly szerencsés helyzetük volt, hogy egy kis levegőhöz juthattak s segítségért kiáltottak. Három nővér rögtön a veszély helyére sietett és öt órán keresztül szakadatlanul, a legnagyobb erőmegfeszítéssel

Apponyi rendelete.

A pornográf irodalom. — Az erkölcsi nevelés.

A napokban Görcsöni Dénes tollából méltattuk Apponyi Albert gróf valás- és közoktatásügyi miniszter rendeletét, melyet a tanterületi főigazgatókhoz intézett. A rendelet most érkezett meg a nagyváradi főigazgatóhoz is, aki annak fogantatására megtette az előkészítő munkálatokat.

A miniszter rendeletét szószentint a következőkben adjuk.

Mint hogy a tanuló ifjuság testfejlesztő és erkölcsi nevelése érdekében, valamint a testi nevelés intenzívítása és helyes irányítása érdekében eddig is kibocsátott rendelkezések a megkívánt eredményt teljesen csak úgy érik el, ha a tanuló iskolán kívüli viszonylataiban gátló és káros hatás nem úgy érvényesül, vagy nem érvényesülhet:

minthogy a szülők és az iskola nevelői munkájukban egymást kölcsönösen kiegészíteni hivatnak és az iskola ebből kifolyólag valamennyi tanulójával szemben, de különösen a nem szülői háznál (kószthelyen) elhelyezett tanulókkal szemben meg éppen kettős kötelezettséget vállal;

és minthogy végül az iskolának nem lehet közömbös a jövő generationak egészséges fejlődése, sőt imminens fajfentartó kötelessége, hogy oly nemzedéket neveljen a jövőnek, mely erős és egészséges, úgy testben, mint lélekben, nemzedéket, mely ép testben szilárd erkölcsivel és nemes jellemével biztos támasza lehet az utókornak:

szükségét látom annak, hogy az iskola — ott is, ahol az eddig még nem történt volna — a tanuló ifjuság iskolán kívüli viszonylatait is figyelemmel kísérelje, ellenőrizi, nevelői tisztét minden irányban komolyan vegye és a tanuló testi egészségét és erkölcsi épségét veszélyeztető hatások ellen az óvó és orvosló intézkedéseket a maga hatáskörében is mindenkor megtegye.

Mert sajnós, de való, hogy a tanuló ifjuság iskolán kívüli viszonylataiban sok baj mutatkozik és sok a kifogásolni való. — Vannak tanulók, kiknél az elhelyezési viszonyok úgy a

hygiéna, mint a morál szempontjából igazán szármalmasak és ha már nem is kis számban akadnak tanulók, akiknek életmódja mindent leront, ami jót az iskola eredményezett; ha kététes hírű mulatóhelyeken keresve szórakozást szervezetüket tönkreteszik; ha ki nem a szűk magukat, vagy házon kívül éjjelezve, dorbézolv egészségüket aláássák; ha van tanuló, aki bünyös szenvedélyeknek martaléka, — vagy aki korán ébredő nemi ösztönén uralkodni nem tud;

az iskola a testben és lélekben végbemenő pusztítást tétlenül nem nézheti, hanem kell, hogy nevelői tisztét komolyabban teljesítse és a tanulóra való hatását eredményesebben érvényesítse. És ezt tennie módjában is áll. Érvényesítheti nevelő hatását és jótékony befolyását, amennyiben tudomást vesz első sorban a tanuló testfejlődésére zavarólag ható külső körülményekről, figyelemmel kíséri és értesülést szerez arról, ami a tanuló táplálkozását, lakásviszonyait, elhelyezését, hálólhelyét, napközi elfoglaltságát, tanulási idejét, szórakozásait, mint például a kávéházba járást, korcsmázást, éjjeli kimaradást, vagy későn lefekvést illeti. És minthogy a tanuló minden vonatkozásában az iskolai fejlem alatt áll, az iskolának módjában áll, hogy tapasztalatai alapján az észlelt visszasságokat orvosolja.

Ezen főleg testnevelési szempontból szükséges ellenőrzés és irányítás első sorban az igazgató és osztályfőnök, utánuk pedig a tanártestület minden tagjának — ideértve az iskolatorvost és tornatanítót is — tiszte és kötelessége. Ők hivatottak fel arra, hogy időnként ellátogassanak szállásadóknál lakó tanítványaik tartózkodási helyeire és tudomást vegyenek a netalán egészséges és testfejlődés ellenes, valamint erkölcsi veszélyt rejtő körülményekről.

Ép így szükséges, hogy a tanárok szemeltartsák az alsóbbrendű kávéházakat és korcsmákat is abból a szempontból, hogy a tanuló ifjuságot azok látogatásától távol tartsák.

Még fontosabb kötelessége azonban az iskolának, hogy óvó befolyását érvényesítse az erkölcsi fejlődés biztosítása és az erkölcsi tisztaság érdekében is. Ezért is teljesítenie kell nevelői tisztét a tanuló erkölcsi irányítását illetőleg és a szorosabb értelemben vett komoly természetű erkölcsi bajokra és a netalán felmerülő nemi ballépések és tévedésekre nézve, melyek az ifjuságnak úgy erkölcsi épségét, mint testi fejlődését veszélyeztetik.

Ezen komoly és kényes természetű er-

dolgoztak. De a föld folytonos rengése közt újabb és újabb törmelék hullott a kritikus helyre. A három nővér teljesen kimerülve kénytelen volt abban hagyni a mentési munkát. Tizenegy órák Istennek ajánlották lelküket és tehetetlenül várták, melyik csoport fog előbb meghalni: a kövek közé temetett-e vagy az óriási erőmegfeszítés következtében elcsigázott mentő-csoport-e? Ez válságos helyzetben jött két éjjeli ór, kinek sikerült a két eltemetett irgalmas nővért az utolsó pillanatban megmenteni. A három mentő nővér is lassan visszanyerte erejét. Ezalatt a többi 13 irgalmas nővér a főnöknővel élőkön a betegek megmentésére sietett. A kórházban közel 500 beteg volt. A legtöbb beteget megmentették, az árva gyermekeket pedig mind. Az isteni Gondviselés különös intézkedésére vall az is, hogy a hálóterem egy részéből az ágyukat kivitték hogy a karácsonya számára helyet nyerjenek. A szobának éppen ez a része omlott össze, míg a többi sértetlen maradt. Miután az összes lépcsők leszakadtak, nagyon nehezen ment a negyedik emeleten levő gyermekek megmentése. Ezek kénytelenek voltak az ablakon kimászni s a szomszéd ház roncainak dűledező gerendáin át a szomszéd házba menni — természetesen a legnagyobb életveszélyben — hol két kőmives őt levitte. A legkisebbeket lepedőkbe, takarókba csavarva adták kezükhöz. Sajnos, ezek közül az apróságok közül 148 meghalt, a megdicsőültek száma szaporítva.

Az elaggottak háza az első erős lövés következtében összedőlt s inkább hasonlított kőrakáshoz, mint épülethez. A borzasztó robajban és a nagy sötéttségben az irgalmas nővérek,

kik itt is a kápolnában imádkoztak, nem tudtak egyebet csinálni, mint a halálra készülni és a gondolataikra bizott embertársaikért imádkozni. A mint a nagy lelkirázkodásból magukhoz tértek, tudtak csak arra az irtózatossá válni, melyben forogtak. Hálát adva Istennek e csodás megmenekülésért — maguk sem tudva megmagyarázni helyzetüket — rögtön a segítségére gondoltak. A kövek, a téglák úgy repültek, mint a hólabdák és ebben a kőesőben egyetlen egy irgalmas nővére sem történt baja — az ő fejükre csak malter hullott.

A főnöknő bátorságot vett magának az udvarra menni. Elkialtotta magát, de feleletet nem kapott. Mindnyájan a romok alatt heverték. E percben érkezett meg az intézet lelkésze egy férfival. Hamarosan nekiláttak a romok széthányásához. A főnöknő egymás után kialtotta az öregek nevét — végre el-elhaló hangon hallották a mélységből: »Főnöknő testvér, segítsen!« Kettős erővel és gyorsasággal folytatták a munkát. Köveket mozditottak, törmelékelt lapátoltak, gerendákat fűrészeltek, csak hogy az élve eltemetetteket kiszabadítsák borzasztó sirjuktól. A munka nagyon soká tartott. Egyesek meghaltak, mások halodoláltak, kiket az irgalmas nővérek rögtön ápolásba vettek, ismét mások a hidegben esőben dideregtek s az éhségtől agyoncsigázva élet-halál közt lebegtek. Szerencsére volt egy kis enivalójuk s a főnöknő okosan beosztva az étkezést hétfőtől szombatig (mert csak ekkor érkezett a külső segítség) számtalan embert eltartott. Az irgalmas nővérek mindaddig a helyszínén maradtak, míg csak az utolsó élő is meg nem mentették: a sebeket kötötték, a

kölcsi bajoknak megelőzésére és orvoslására együtt kell működni az igazgatónak, mint az iskolai fegyelem első úrének és az egész tanári testületnek, fontos feladatot van hivatva ez irányban teljesíteni a hittanár — valláskülönbség nélkül — aki mint az elméleti és gyakorlati erkölcsstan tanítója kötelességszerűen foglalkozik tanítványainak hitéletével és vallás-erkölcsi fejlődésével és ebbeli minőségében közelebb férközhetik a tanuló lelkiületéhez. Mind ezeknek a tényezőknek kötelességük a szülők vagy gyámok figyelmét is felhívni a fenyegető vagy mutatózó erkölcsi bajokra, hogy a család és az iskola együttműködése az erkölcsi nevelés terén lehetőleg biztosítható.

De ezenkívül szükségünk van még a külső tényezők hathatós támogatására is.

Felkértem ennél fogva a belügyi miniszter urat, hogy az iskola közeli szomszédságában netalán meglévő gyanus kávéházak, vagy nyilvános házak onnan kitelepi tessenek és hogy lebujkávéházak, korcsmák s más nem tanulónak való alkalmi helyek tulajdonosai az illetékes rendőrhatalóságtól figyelemzessenek, miszerint tanulónak látszó fiatalságot helyiségeikben meg ne tűrjenek, hanem azt kiutasítsák. Valamint felkértem a belügyi miniszter urat arra is, hogy az eme rendelkezés ellen vétők a törvény egész szigorával megbüntettessenek.

Kezdeményező lépéseket teszek abban az irányban is, hogy a szemérmét sértő képeknek nyomtatványoknak, akár eladás után, akár más úton az ifjúság kezébe juttatása lehetőleg meggátoltassék és szigorúan megtoroltassék.

Elvárom mindezek után az igazgatóktól és a tanári testületek minden tagjától, hogy jelen rendelkezéseim intentióit átértve, fontos nevelési működésük eme feladatát is tapintattal és sikerrel megtudják oldani és felhívom a kir. Főigazgatóságot, hogy hivatalos iskolalátogatásai alkalmával az igazgatót és tanári testületeket utbaigazítsa és rendeleteimnek miként való végrehajtására a szükséges utasításokat megadja. Budapest, 1909. január 12-én *Apponyi s. k.*

betegeket ápolták, vigasztalták nevükhöz méltón — szeretet leányai: *figliae della Carita* — viselkedtek. Két derék szolgálótól támogatva másztak a szomszéd házak falaira, hogy a romok közt levő embereknek táplálékot nyújtsanak. Némely helyen kis lyukakon dugták be a kenyert, vagy a meleg levest. A cataniai lazaristák főnöke rögtön megjelent a katasztrófa helyén és hátán kenyérral telt zsákkal járta be az egyes helyeket, hogy felebarátait az éhhaláltól megmentse.

December 29-én a nápolyi irgalmas nővérek tartományfőnöknője egy csapat kedves testvért küldött a hely színére és felszólította a szicíliai, abruzzói nővéreket sátrak készítésére és berendezésére Cataniában, Acirealében, Salernóban és Palermóban. Nápolyban 50 irgalmas nővér ápolta a szerencsétleneket.

A nápolyi társadalom bámulatos buzgósággal fogadta be a betegeket s mindazokat, kik a földrengés következtében mindenüket elvesztették. A gazdagok kórházakká és üdülőhelyekké változtatták palotáikat. A szegények közül sokan követték ama szegény mosóné példáját, ki egy segítő-bizottsági elnökhöz — miután neki egy csomagot átnyújtott — így szólt: »Itt van egy szép vég vászon, melyet a nagyanyám saját kezével font és melyet én leányom számára tartogattam, de a legnagyobb örömmel adom azon szegény embereknek, kik még inget sem válthatnak nagy nyomorukban.« Az elnök így szólt: »Ez talán sok lenne ön-től. Ennyit senki sem kívánhat.« Erre a derék asszony majdnem megbotránkozva felel: »Hát mi szegények nem tehetünk jót a nálunk még szegényebb felebarátainkkal, hogy nekik legalább egy kis örömet szerezzünk? Nagyon szívesen ajándékozom oda e vásznat, hisz a messinaiak most szegényebbek, mint én vagyok. Ha leányom férjhez megy, majd gondoskodik róla a jó Isten.«

Fordította: **Reviczky Aladár C. M.**

Kossuth Ferenc a királynál.

A kereskedelmi miniszter bécsi utjához a kombinációk egész serege volt fűzve. Ettől az uttól lett tulajdonképen függővé téve a politikai helyzet további sorsa. A miniszter utjának eredményéről még egyáltalán nem lehet tudni semmit. Kossuth Ferenc ép úgy nincs felhatalmazva az audencia részleteiről referálni, mint Justh nem volt. Szóval ma még ép annyit lehet tudni, mint lehetett tegnapelőtt szóval semmit se.

A miniszter utjáról a következőkben számolunk be:

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, aki tegnap gróf Apponyi Albert, gróf Zichy Aladár, Sztérynyi József és Daruváry osztályfőnök társaságában vacsorázott, ma reggel 9 órakor a magyar házbán báró Schönaich hadügyminiszter látogatását fogadta. A közös hadügyminiszter félóra hosszat időzött a kereskedelemügyi miniszternél. Kossuth Ferenc azután gróf Apponyi Alberttel és Sztérynyi Józseffel tanácskozott és fél 11 óra után a Hofburgba ment, ahol a király 11 órakor fogadta kihallgatáson.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a mai nap folyamán előreláthatólag több osztrák miniszter, Bienerth báró osztrák miniszterelnök, azonkívül Aerenthal báró közös pénzügyminiszter látogatását fogja fogadni, mint-hogy gyengélkedő állapotára való tekintettel le kellett mondania arról a szándékáról, hogy ő látogassa meg ezeket az államférfiakat.

Gróf Apponyi Albert közoktatásügyi minisztert ma délelben meglátogatta gróf Stürgh osztrák vallás- és közoktatásügyi miniszter.

Az elutazásra vonatkozólag az a terv, hogy Kossuth Ferenc holnap reggel az első gyorsvonattal utazik el Bécsből gróf Apponyi Albert és Sztérynyi József társaságában.

Bécs, február 23. Illetékes helyről közlik, hogy Kossuth Ferenc mai kihallgatásának semmiféle döntő jelleget nem lehet tulajdonítani. Egyes egyedül arról van szó, hogy Kossuth Ferenc az aktuális politikai kérdésekről, főleg a bankkérdésről tájékoztassa az uralkodót. A bankkérdésre vonatkozólag a kormány meg fogja kezdeni a tárgyalásokat s csak ezek befejeztével lehet döntést várni.

A Bud. Tud. jelenti: Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter Bienerth báró osztrák miniszterelnökkel és Bilinszky lovag pénzügyminiszternél leadta a névjegyet. Tervbe van véve, hogy Kossuth a délután folyamán találkozik Pranger József udvari tanácsossal, az Osztrák-Magyar Bank vezértitkárával.

Bécs, febr. 23. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter kihallgatása 1 óra 10 perccig tartott. A király előterjesztéseit, amelyek az általános politikai helyzetre és a bankügyre vonatkoztak, igen kegyesen fogadta. Döntés semmiféle irányban nem történt. A király Kossuth előterjesztésének minden részlete iránt érdeklődött és több kérdést intézett a miniszterhez. A kihallgatás 12 óra 10 perckor ért véget. Kossuth az audencia után kijelentette az újságíróknak, hogy a kihallgatáson elég jó impressziókat nyert és hogy az uralkodó jó hangulatban volt. A miniszter azután visszahajtatott a bankgassei palotába.

Bécs, február 23. Kossuth Ferenc reggel 9 órakor Schönaich hadügyminiszterrel, gróf Apponyi Alberttel és Sztérynyi József kereskedelmi államtitkárral tanácskozott. Tíz órakor Sztérynyivel együtt kocsin elhajtattott és meglátogatta Bienerth és Biliszki minisztereket háromnegyed 11 órakor a Burgba hajtatott, ahol Schatzkemmer melletti Litten felment az emeletre.

Ő felsége 11 órakor fogadta. A kihallgatás 1 óra 10 perccig tartott.

Kossuth visszajövet a magyar házbán azt mondta az egybegyűlt újságíróknak:

— Csak külsőségekről számolhatok be. Ő felsége rendkívül kegyesen fogadott és rendkívül jó hangulatban volt. Elég jó impresszióval távoztam. Azután Apponyival és Sztérynyivel tanácskozásra vonult vissza.

Kossuth fél 3 órakor délután fog Aehrenthal külügyminiszterrel, azután az osztrák miniszterekkel tárgyalni.

Gróf Apponyi délelőtt meglátogatta gróf Stürgh osztrák minisztert és fogadta a gróf viszontlátogatását.

Bécs, febr. 23. Egyik előkelő lap azt írja, hogy a mai külügyi kérdésekre tekintettel a magyarok óhaja a kartellbankra vonatkozólag egyáltalán nem teljesíthető. Erről különben Kossuth az audencia folyamán is meggyőződhetett.

Bécs, febr. 23. Kossuth Ferenc tizenegy órakor ment a királyhoz audienciára. A kihallgatás még most is tart. Itteni politikai körökben azt hiszik, hogy a mai napon semmi irányban se lesz döntés.

Bécs, febr. 23. Nagy hófúvás van. Kossuth Ferenc háromnegyed tizenegy órakor indult kihallgatásra. A magyar ház kapuján kiérve Kossuthot, Sztérynyit és a körülötte levő újságírókat lefotografálták. Kossuth Sztérynyi államtitkár társaságában hajtatott a Burgba. Az audencia féltizenkét órakor még tart.

Balkáni események.

A háborús hírek most a legkomolyabbak. Oroszországnak látszólagos front változtatása oly komolyságot ad a balkáni állapotoknak, hogy Szerbia hadi készülődései, György urfi diplomáciai krakélereskedései mind eltörpölnek mellette. Ujabban ugyan az orosz álláspontokról egyáltalán nem jött újabb hír, mindössze annyi, hogy Oroszországnak a legújabb felfogása Szerbia harcias kedvét csak jobban felcsigázta.

Az újabb eseményekről a következőkben számolunk be.

Berlin, febr. 23. A »Lokalanzeiger« jelenti Konstantinápolyból: A bojkottot itt a kormány rendeletei dacára sem szüntették be. Két osztrák gőzhajó saját csolnakjain és saját embereivel volt kénytelen utasait partraszállítani, mert a kikötő csajkásai velük szemben megtagadták a szolgálatot.

A szerb hadsereg bombái.

London, február 23. A »Daily Maily« beigrádi tudósítója leírja azokat a bombákat, melyekkel a szerb hadsereget a készülöben lévő akcióra felszerelik. Minden második gyalogos öt bombát visz, melyek gyújtózsínór és percussio által robbannak.

54 méternyire röpülnek és 2 és egynegyed óra alatt sülnék el. A tüzérség 45 méter rőptávu percussió bombákkal van felszerelve, melyek egy esőernyő formájú készülékek segítségével lassan bocsátózkodnak le. A lovasság karabélyok által elsűthető bombákkal van felszerelve, melyeket 270 méternyire lehet dobni. A bombáknak egy negyedik fajtája erődök ostromára szolgál és szerkezetük erre a célra van be rendezve. Ezek a bombák dinamittal vannak megtöltve.

A bombáknak egy ötödik fajtája olyan robbanó anyaggal van megtöltve, melynek elkészítése titok.

Ezeket a bombákat hat különböző helyen gyártják és azok egy része szükség esetén máris rendelkezésre állanak.

Az európai intervenció.

London, febr. 23. Ahhoz a jelentéshez, hogy Németország elvetette azt a francia részről tett javaslatot, hogy a hatalmak egyidejűleg tegyenek Bécsben és Belgrádban komoly előterjesztéseket, különös figyelmet érdemel a Times pétervári levelezőjének jelentése, hogy sűrűn folytak konferenciák Isvolszki, valamint a brit és francia nagykövet között, mert remélték hogy Bécsben leendő előterjesztésekkel a konfliktust megakadályozhatják épúgy, mint a Daily Telegr.-ban megjelent ama félhivatalos közlemény, hogy különböző európai államok delegátusokat választottak az osztrák-magyar-szerb konfliktus elintézésére, alaptalan.

Bécs, február 23. A szerb követet az összes itteni nagykövetek figyelmeztették, hogy Szerbia mondjon le követeléseiről, mert Ausztria-Magyarország úgy el van készülve, hogy még az ellenséges nagyhatalmakkal szemben is képes magatartását megvédeni.

Lemberg, február 23. Az orosz határon mindenütt nagy csapat összehvonások történnek. Orosz csapatokat helyeznek el, úgy, hogy a határ teljesen fel van szerelve katonasággal.

Nyilatkozik a római szerb követ.

Vuics dr, Szerbia római követe, aki hosszabb ideig volt bécsi követ, a »Tribuna« tudósítója előtt nyilatkozott. Nyilatkozata szenvedélyes kiűrés Magyarország-Ausztria ellen. Kijelentette, hogy Szerbia ragaszkodik a területi kompenzációhoz s készen áll a háborúra. Az olasz lapok többsége Szerbia mellett nyilatkozik s ellenséges magatartást vall monarchiánk ellen.

A mi hadseregünknel a hadi készülődések annyira jutottak, hogy a tiszték rendeletet kaptak, miszerint a hadviselésre előírt szereket vásárolják be. A rendeletet nagyrészt már foganatosították is. Tegnap igen nagymennyiségű ilyen hadiszer érkezett a katonai szállítók címére Nagyváradra. A kiadások fedezésére a közös tiszték a szokásos 400 koronát utólag kapják meg, míg a honvéd tiszték már meg is kapták. A honvéd tiszték közül a póttartalékosok is meg fogják ezt a pénzt kapni, akik belettek hiva.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Február 28. Nagyvárad Takarékpénztár közgyűlése d. e. 10 órákor.

Márc. 4. Farkas Edith előadása d. u. 5 órákor jogakadémián.

Március 7. A Kath. Kör közgyűlése és Palotay emlékünnepe d. e. 11 óra.

Márc. 18. A kath. kör. bűnti estéje d. u. 5 órákor a jogakadémián.

Ápr. 1. A kath. kör bűnti estéje d. u. 5 órákor a jogakadémián.

Ápr. 15. A kath. kör hangversenye d. u. 5 órákor a főgymnáziumban.

Hamvazó-szerda.

A vigság ideje elmúlt, a farsangi zajnak vége. Elérkezett a nagybőjt, a magábaszállás, a megbánás ideje, a Megváltó kinszenvedésének emlékeztetere szentelt időszak. A magába szállt keresztény hívő a templomok boltívei alatt leborulva fohászkodik a Magasságbelihez. Az Isten szolgálja hamut hint a hívők homlokára, figyelmeztetvén, hogy porból lettünk s porrá leszünk; hogy minden mulandó a földön.

Hamvazó-szerda alkalmából ma délelőtt a római katolikus templomokban a szent misék előtt u. n. hamvazás lesz s a hívők homlokára a szentelt hamuval keresztet csinál a pap.

A mai nappal megkezdődnek a nagybőjti szent beszédek, amelyek alatt a hívők évről-évre tömegesen látogatják a templomokat. A nagyvárad-olaszi-i plébánia templomban a nagybőjt alatt minden szerdán délután *Imrik* S. Zoltán plébános egyházi szent beszédet mond; a várad-velencei plébánia templomban a nagybőjt minden csütörtökén *Halász* Gyula plébános tartja a nagybőjti predikációt, míg a Szent László-templomban dr *Mazurek* Gyula egyházmegyei aktuárius a nagybőjt minden pénteken tart szentbeszédet. A nagybőjti predikációk mind a három plébánia templomban délután 3 órákor lesznek.

Egyetemi hitszónok.

Nagy jelentőségű kinevezés jelent meg tegnap a hivatalos lapban. Pázmány egyetemén rendszeresítették a hitszónoklati tanszéket — kapcsolatban az egyetemi hitszónoksággal s erre az új tanszékre (mindjárt rendes tanári jelleggel) kinevezte a király dr *Glattfelder* Gyula tanárhelyettesét, a központi papnevelő intézet praefectusát.

Az új tanszék rendszeresítése kétségkívül hozzá fog járulni a hitszónoklat emeléséhez. Eddig csak a lekipásztorkodásban körébe volt utalva a hitszónoklat, most különválasztották attól, több órán, behatóbban tanulmányoztatják azt ezentúl az ifjú levíták, kiknek jövődől pályájukon úgy is oly nagy szükség van ma a szónoki működésre.

De ennél talán fontosabb az, hogy egyúttal visszaállították Pázmány egyetemén az egyetemi hitszónoki állást. Ez pedig nemcsak a teológusoknak szól, hanem az Alma Mater összes katolikus vallású hallgatóinak. És éppen erre van szükség ma. Intelligenciáknak vallási műveltség, tanulása nagyon hiányos, ami nagyon sok bajnak a forrása. Az egyetemen nem volt eddig alkalom ennek pótlására, de most megnyílik ez is, ha nem is a tanteremben, de az egyetemi templom szószerke. Prohászka konferenciái hódítottak már hallgatóságot a szószerke, most már rendszeressé lehet tenni a konferenciákat, melyek reméljük vallásos mű-

veltségű intelligenciát fognak nevelni a magyar hazának.

Az új állás betöltését szerencsésnek tartjuk. *Glattfelderről* elég jellemzésül annyi, hogy az ő tevékenységének köszönhető a Szent Imre-kollégium, melyben ma már 400 egyetemi polgár nyer otthont és vallásos nevelést.

E kinevezésért bizonyára *Apponyit* fogja támadni a liberális sajtó. Pedig az új katedra szervezése már akkor el volt határozva, mikor Apponyi még az ellenzéken volt.

*

Glattfelder kinevezésével egyidejűleg jelent meg a hivatalos lapban dr *Lukács* József egyetemi könyvtár-tisztnek, a magyar történetírás szorgalmas kutatójának és művelőjének kinevezése az egyháztörténelem rendes tanárává.

Karneval koporsója.

Tegnap még a zene szólott, tegnap még kacagtak. Ma szürke hamut hintenek az emberek fejükre és elhallgat a zene, a vidám kacaj elcsendesül és mindenki komolyan áll meg egy új időszak kapujánál. Meghalt a vigság ideje és kezdődik a komoly magába szállás a bűnbánat ideje. Komoly hangok s a cigányzene után ridegen hangzanak ezek . . .

Meghalt!

Nem jelennek meg gyászkeretes cikkek, hiszen a jókedv temette el azt, aki meghalt. Egy herceg csörgős sapkában, ruganyos táncos lábakkal a zene ütemére jött és felforgatta a nyugalmat. Csöndes termék, ahol csak olykor-olykor hangzott fel egy-egy tudományos előadás és aztán finom por lepett be mindent, az ő jövételére kifényesedtek. Rövid idő ő fensége élete de ez alatt ám mindég talpon volt, különösen az idén.

Hej Kereskedelmi Csarnok sohse leszel te már a jövőben olyan látogatott, nem azért mintha megvénültél volna, hanem azért, mert kimégy a divatból. A lefolyt farsangi idő volt a te aranykorszakod. Hány estén keresztül jelentek meg falaid között a sok sok babák, a Ducik, Babik, Nellyk, Icák, Licák, Bucik, Mucik akiknek mosolygott az arcuk és dobogott hevesen a szívük, akik úgy mentek a te falaid közé, mintha ott valami boldog jól eső dolgot találtak volna. És most becsukhatod a boltot, megszűnt a te értéked, egy pár leány és fiú gondol még reád és még hallja a legutóbb szólott zene utolsó hangjait, aztán annak is vége. Egyszóval Karnevál ur őfensége elbucszott tőled és lepheti piros pámlagaidat a finom por és befogadhatod a néma csendet.

Tegnap éjjel 12 órákor amikor megszólaltak a harangok és az órák 12-öt kongattak akkor temették Karnevált. Sokan kíváncsiak erre az urra. Nem csoda. Érdekes ember. Nagy sok évet élt és mégis fiatal. Az élete akkor kezdődik amikor megszólal a zene és keringnek a párok és akkor hal meg amikor a legedesebb a keringő és legszebben szól a zene. Amilyen különös az élete, olyan a koporsója is. Fehér letaposott női cipőkből van az allja, a teteje virágokból és lopott legyezőkből van a szemfedője, egy sereg álmatlan éjszaka és egy sereg emlék. A koporsó fedelén pedig nagyon sok karikagyűrű másodpéldánya van, melyeknek eredetjét valamelyik keringő vagy ropogós csárdás hatá-a alatt ajándékozott el a herceg.

Hogy hova temtik el a herceget? A jövő évbel Ounan majd előjön ő anélkül, hogy hívnák. Most pihenni kellett neki, azért halt meg

egyrészt, másrészt mert tekintettel volt a család apákra, akiknek különösen a pénztárcájukat nagyon kiszákmányolta ő fensége.

Plutó.

* **Jégtörő Mátyás.** A régi közmondás azt tartja, hogy Mátyás apó ha jeget talál, azt megtöri s vége a télnek, ha pedig nem talál jeget, csinál, vagyis hideget hoz Mátyás. Ezért a nép jégtörő Mátyásnak is nevezi. Ma van Mátyás napja s bizony most az öreg talál jeget, többet mint keletre. Ritka esztendő, hogy ilyenkor teljesen be legyen fagyva a Körös, mint most.

* **Polgármester udvari tanácsos.** Kolozsvár város polgármesterét *Szevaszina* Gézát a király buzdó szolgálati elismerésül a magyar királyi udvari tanácsosi címmel tüntette ki.

* **Szentségimádás.** Farsang keddjével befejezést nyert tegnap a Szent László templomban a szentségimádás. Dél előtt 9 órakor az ünnepélyes szentmisét dr. *Lányi* József felsz. püspök, a szentbeszédet pedig dr. *Lestyán* Endre papnöveldei lelkiigazgató tartotta. Este 7 órakor a szentségbevétel és a litániát dr. *Vucskics* Gyula esperes-plébános tartotta. Ugy a szentmisén, mint a szentségbetételnél, valamint egész nap a hívek nagy számmal keresték fel a templomot.

* **Rejtélyes rablógyilkosság.** Belényesi tudósítónk titokzatos rablógyilkosságról tesz jelentést, mely most nagy izgatottságban tartja Meziád község lakosságát. A gyilkosság részleteit ez ideig a nyomozás sikere érdekében titokban tartják. Ez ideig mindössze annyi juthatott a nyilvánosság elé, hogy vasárnap éjjel Meziád község egyik leggazdagabb emberét Zakariás Mártont meggyilkolták és kirabolták. A gyilkosság megtörténte után a csendőrség azonnal megindította a nyomozást, ez ideig azonban nem jutott a tettesek nyomára. Valószínű, hogy a rablógyilkosságot cigányok követték el. A rablógyilkosság részleteiről a legközelebb számolunk be.

* **Riadalom egy közgyűlésen.** Bihar-diószegről telefontólja tudósítónk, hogy a képviselőtestület vasárnap közgyűlést tartott, melyen a községi pénztáros *Domokos* István is jelen volt. A közgyűlés rendszeren folyt egészen addig míg a pénztári ügyekre nem került a sor, ekkor azonban a pénztáros hirtelen rosszul lett és eszméletlenül roskadt össze. Az eszméletlen embert azonnal megvizsgálták és lakására szállították, ahol az orvos vértelulást konstatait. Az eset a képviselőtestületi tagok között nyugtalanságot keltett.

* **Védekezés az árvíz ellen.** A tél oly szigorúan tartja magát, hogy — úgy látszik — nem lesz idő a tavaszba való átmenetelre és akkor egyszerre köszönt be a meleg. Ha ez így történne, részint kelemes volna, azonban a hirtelen időváltozás nagy veszedelmeket is hozna. Ezért az illetékes hatóságok már mindent előre elkészítenek, nehogy váratlanul találjon jönni az olvadás. A megyében rendezetlenül álló patakok minden elővigyázat dacára is ki fognak önteni, mert a hó oly vastagon borítja a hegyeket, hogy a leggyengébb olvadás is áradást fog előidézni. A megyében legfenyegetőbb volt a bagaméri hid, melyet újonnan kellett építeni. A hidépítési munkálatok már megkezdődtek és a mederbe a cölöpépítmények le is vannak vetve, mivel azonban a cölöpök úgy állanak, hogy az esetleg jövő jégtáblákat fenntartják és ezáltal

áradásokat idéznek elő a földmivélsügyi miniszter sürgönyileg rendelte el a cölöpépítmények lebontását. Hogy mennyire figyelemmel kísérnek a minisztériumban minden ilyes ügyet, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy tegnap telefonon kérdezték meg a minisztériumból az alispánt, hogy eleget tett-e már a rendeletnek.

* **A város köztisztasága.** *Köszeghy* József városi főmérnök terjedelmes elaborátumot adott be a tanácshoz a szemét kihordás, az utcák tisztántartása s egyáltalán a köztisztasági kérdés megoldása tárgyában. Az előterjesztést, amelyet részletesen ismertettünk, a városi tanács kiadta a főkapitánynak tanulmányozás céljából.

* **A Szent László-tér rendezése.** A Szent László-tér rendezése már régebben foglalkoztatja a városi tanácsot. A főmérnök tervezete és költségvetése szerint egy fél millió koronával nagyobb költséget igényelne a Szent László-tér és a környező utcák rendezése. A város tanácsa tegnap újból elővette a tervezetet, de nem hozott érdemleges határozatot. — Felmerült az az eszme, hogy a tér rendezését a Szent László-templom elhelyezésével kellene megoldani. Ezért érintkezésbe lépnek a városi tanács r. kath. plébánia hivatallal, hogy miként lehetne a templom elhelyezésének a kérdését megoldani.

* **Farkas Edith Nagyváradon.** A keresztény nővédelem, patronás és hasonló nemes irányu mozgalmak országos hírű apostola *Farkas* Edith alapítványi hölgy két hét múlva előadást fog tartani a nagyváradai katolikus kör bőjti előadási sorozatán. Az érdekes előadás márc. 4-én délután 5 órakor lesz megtartva — zene és énekszámok kíséretében — a kir. kath. jogakadémia dísztermében. Ez egyúttal megnyitja lesz az idei nagyböjti előadási ciklusnak. Hasonló előadások lesznek még márc. 18-án, ápr. 1-én, ápr. 15-én pedig hangverseny tejezi be a sorozatot. Ez utóbbi a főgymázium dísztermében lesz megtartva.

* **A Rimanóczy-fürdő és szálloda átvétele.** Említettük már, hogy a kir. járásbíró az id. Rimanóczy Kálmán hagyatékából Nagyvárad városát illető ingatlanok és ingók átadását elrendelte. A végrendelet szerint a hagyatékából Nagyvárad városát illeti a Rimanóczy-fürdő, szálloda és kávéház épülete, összes felszerelésével és berendezésével. A városi tanács tegnap foglalkozott az ügygel s a város részére hagyott fürdő és szálloda leltárát kiadta a főszámvevőnek áttekintés végett s a hagyaték átvételével *Komlóssy* József gazdasági tanácsnokot, dr. *Thury* László v. főügyészt és *Szűcs* Géza főszámvevőt bízta meg.

* **Jótevény adományok.** A Bihar-megyei Takarékpénztár az elmúlt évi nyereségből a Szataroveszky-alapítványi gyermekkórház részére 200 koronát, a városi árvaház részére pedig 150 koronát adományozott.

* **A tanonctartó iparosok figyelmébe.** Tudatom a tanonctartó-mester urakkal, hogy folyó hó 24-én szerdán az ipariskolai előadások nem fognak megtartatni. *Szűcs* Izsó ipariskolai igazgató.

* **Nagyvárad népessége!** A m. kir. statisztikai hivatal legutóbb kibocsátott füzetében kimutatást közöl az egyes városok népességi viszonyairól. Eszerint Nagyvárad erősen közeledik a 60000 lakozhoz. Ugyanis Nagyváradnak a születések, halálozások és a bevándorlás figyelembevételével az 1906. év végén 55466, az 1907. év végén 56298 és az 1908. évvégével 57229 lakosa volt. Azt hisszük, hogy

ebben nincsenek benne a galíciai bevándorlók, akik — ha Nagyváradra jöttek — elfelejtik az utat, amely innen kivezet.

* **26 000 koronás lopás.** A trencsén rendőrség megkeresése szerint ott e hó 20-án Kurz Lipót kárára egy vas kazettát elloptak. A kazettában 26.000 korona értékű értékpapír volt és pedig különféle sorsjegyek, magyar 4 százalékos korona-járadék, 3 drb biztosítási kötvény és 4 drb trencsényi hitelintézeti betétkötvény.

* **Öngyilkosságba kergette a gazdája.** *Ilyés* János 14 éves lessi születésű lakatos, gazdájának Körös-utca 34. szám alatti lakásán hétfőn este 8—9 óra tájban öngyilkossági szándékából egy 7 milliméteres forgópisztoly töltényt a szuba szorított gázcső-darabba tett s a töltényt egy lyukasztó vassal elsütötte, a lövedék a jobb mellbe furódott és súlyos sérülést okozott. A sérültet a Bihar-megyei kórházban kihallgatta a rendőrség. A fiu azt adta elő, hogy mestere nagyon kegyetlenül bánt vele, ütötte-verte, ugyanígy, hogy 20-án meg is szökött mesterétől, 22-én azonban visszakísérték mesteréhez. Ekkor határozta el, hogy elemésztí magát.

* **A rabsegélyző egyesület választmányi ülése.** Tegnap délután tartotta meg a rabsegélyző-egyesület választmányi ülését. Az ülés legtöbb tárgya volt a Népiroda azon átirata, melyben kérték az egyesület, hogy a börtönből kikerülő és züllött gyermekek elhelyezéséről gondoskodjék. A választmány tekintettel arra, hogy a kérelem teljesítésével járó költségekkel nem rendelkezik, mindazonáltal az átiratot lelkesedéssel fogadta és kimondotta, hogy a kérelem teljesítésének módjait elő fogja készíteni és erre egy bizottságot küld ki.

* **Jó lesz vigyázni.** *Balogh* Mihály vámenőr Beöthy Ödön-utca 32. sz alatti lakásába tegnapelőtt este 8 óra tájt beállított egy gyanus alak, amint azonban észrevelte, hogy a családfő is otthon van, azt adta elő, hogy *Romletcky* főhadnagyot keresi. Hirtelen kerekelt oldott.

* **A szegények fája.** Tegnap a szegények fájára a Kereskedők és Iparosok Takarékpénztára 25 koronát juttatott a rendőrség kezébe.

* **Találtak** egy színházi látcsövet. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen, I. emelet 7 számú szobájába.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Kedd: *Izrael*.
Szerda: *Dolovai* nábob leánya.
Csütörtök: *Erdészleány*.
Pentek: *Erdészleány*.
Szombat: *Erdészleány*.
Vasárnap délután: *Peleskei* nótárius, este: *Erdészleány*.

Az erdész lány bemutatója. Holnap este főszereplésben lesz része a színház közönségének. Színpadra kerül *Jarnó* híres operettje. A darab muzsikája méltó vetélytársa a *Vig* özvegy muzsikájának. Így hát nem csoda, hogy ezt a szenzációs operettet 300 szor játszották a bécsi *Lustige Theatre*-ban.

TÁVIRATOK.

A sah csapatait megverték.

Teherán, febr. 23. A sah és a forradalmárok csapatai között igen erős összecsapás történt. A forradalmárok oly nagy számmal voltak és oly erősen támadtak, hogy a sah csapatait szétverték. Az összecsapás után 2000 halott és sebesült fedte a csatateret.

KÖZGAZDASÁG.

A hegybirtokosok közgyűlése.

A nagyvárad hegybirtokosok vasárnap délután 11 órakor a városbáza bizottsági termében tartották rendes évi közgyűlésüket dr. Molnár Imre elnöke alatt. A gyűlésen szép számban jelentek meg a nagyvárad szőlőbirtokosok.

Előterjesztették a múlt évi zárszámadást és a folyó évi költségvetést, mindkettőt változatlanul elfogadta a közgyűlés. A költségelölírányzat szerint a hegyközségi adó ismét 18 százalékban állapított meg.

A választások megejtése után dr. Molnár Imre indítványozza, hogy a hegyközség írjon fel a pénzügyminiszterhez, hogy tájékoztassa az agrár adósokat az ő pénzükből alkotott tartalék alap állapotáról.

A közgyűlés erre elhatározta, hogy a következő feliratot küldi:

Nagyméltóságú Pénzügyminiszter Ur!
Kegyelmes Uram!

A nagyvárad hegyközség közgyűlésének határozatából azon tiszteletteljes kérelemmel járulok Nagyméltóságod elé, hogy az 1896. évi 5. t. c. értelmében az agrár adósok pénzéből megalkotott és ma már több millió koronára rugó tartalékalap állapotáról, akár a Borászati lapok útján, akár más alkalmas módon az agrár adósok ezer és ezer érdekelteit időszakonként értesíteni kegyeskedjék. A szőlőbirtokosok iránt a legjobb indulattal létesített ezen agrár kölcsön, a később megváltozott hitelviszonyok következtében sokakra nézve elviselhetetlenné vált, akik szívesen szabadulnának ebből a reájuk nézve ma súlyossá vált jótételéből. Miután az érdekelt körzetek évek óta számtalanszor megismételt előterjesztése, kérvényei e súlyos kölcsön feltételeinek enyhítését egyetlen irányban sem voltak képesek megvalósítani, e kérelemnek célja oda irányul, hogy az agrár adósok legalább az őket érthető kettős veszteség közül viszonyaikhoz képest a kisebbet választhassák.

Ha az agrár adós ma adósságát vissza akarja fizetni kénytelen 8 százalékot is meghaladó veszteséget szenvedni a vissza fizetendő tőke után a záloglevelek árfolyamának érték csökkenése arányában; ha pedig ettől visszamaradva megmarad az agrár bank adósságának, úgy megeshetik, hogy a törlesztési adó lejártával a 10 százalékig visszatartott hitelösszegét, melyből csak 4 százalék kamatozást kap s melynek miképeni kezelésére a törvény neki a legkisebb befolyást sem engedi meg, teljesen elvesztheti.

E tartalékalap állapotának időközönkénti ismertetése tehát az adósoknak lehetővé teszi a kisebb károsodás megválasztását. A hegyközség ezen kérelmének kegyes figyelembe vételét kérve maradtam Nagyméltóságod

alázatos szolgálja

Dr. Molnár Imre

a nagyvárad hegyközség
elnöke.

Szokolay Tamás orsz. képviselő kijelentette, hogy a feliratot személyesen fogja átadni a pénzügyminiszternek. A közgyűlés ezt köszönettel fogadta.

Dr. Molnár Imre elnök ismertette ezután az új börtörvény eredetét és célját. A törvény végrehajtására kibocsátott utasítás kötelezi azokat a börtörműveket, akik 4 holdnál nagyobb területen gazdálkodnak, hogy folyó évi március 1-től kezdődőleg bonyilvántartást vezessenek. Kifejti, hogy ez mennyire szükséges. A hegyközségi tagoknak együttesen kell eljárni.

A közgyűlés megbizta az elnökséget, hogy a megfelelő nyomtatványokat szerezzék be s ezek szétszétadásáról gondoskodjék.

Végül több apróbb ügyet intéztek el s ezzel a közgyűlés véget ért.

A gabonatözsde határidői

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 22

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt. —	—	10.38
Rozs okt. —	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt. —	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.60

Értéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 22

Osztrák hitelrészvény	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	748.—
Leszámitoló bank	—	743.75
Rimamurányi	—	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.	—	692.25
Közúti vasút	—	552.—
Városi villamos vasút	—	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1909. febr. 22

Magyar arany járadék 4 száz.	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	—	240.—
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	—	95.50
Magyar nyereség sorsjegy kölesön	—	33.50
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	94.50
Osztrák járadék papírban	—	186.—
Osztrák járadék ezüstben	—	145.—
Osztrák járadék aranyban	—	97.25
Osztrák korona járadék	—	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	—	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	—	197.50
Magyar hitelbank-részvény	—	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	—	730.—
Magyar hitelrészvény	—	748.—
London vista	—	631.50
Páris vista	—	689.50
20 márkás arany	—	23.51
20 frankos (Napoleonder)	—	19.02
Német birodalmi márka	—	117.96

REGÉNYCSARNOK.

EMIKE.

IRTA:

HAJDU IMRE.

(Folytatás.)

55.

— Hoj! ho! hát azután hogy és miképen?

— Hogy? hát csak úgy, hogy meghalt Nina néni, — válaszol közömbösen az öreg, mintha csak egy eltévedt csirkefiáról lett volna a szó.

— Meghalt Nina néni? — kérdi István fájó részvétellel s arcáról egyszerre tovarepült a mosoly.

— Eh mit! talán sajnálkozol is rajta? — kérdi mosolyogva a szívtelen öreg ur, — hisz' már ugyanis odavaló volt; nyolcvanöt év szép idő; azután meg csak nem élhet örökké?

— Hogy ne sajnálnám a tiszteletreméltó öreget, a lelkes honleányt; de mondhatom, hogy még nagyon is sajnálom e páratlan ritka nő elvesztését, amilyen aligha fog meggyénkből egyhamar kikerülhetni.

— Nohát csak sajnáld, ha néked úgy tetszik, — válaszol vállonitva az önző unokaöcs — csak nekem ígérj meg valamit.

— És mi legyen az?

— Hogy egy félóra mulva kedves öccsöddel együtt Keszeszre jösz.

— Azt mindenestre ígérem, itt a kezem, — nyújtja István kezét lehangoztatva az öregnek.

— Jól van, köszönöm! — válaszol az öreg megrázva a nyújtott jobbot, — tehát elvárak benneteket hozzám, hogy tölem együtt indulhassunk; most azonban bocsáss meg, hogy azonnal haza távozom, tudod, hogy ilyenkor meggyőlik dolga baja, az embernek.

— A viszontlátásig, — szól István kezét nyújtva.

— Igen öcsém a viszontlátásig! — bucsuzik az öreg, — erre azután amint jött ép oly modorban távozott.

Mialatt Bikfalván a fentebb leírt események történtek, azalatt Keszeszegen szomorú foglaltsággal töltötte le az órákat.

A három jó ember, kiket a hullánál hagytunk, szépen kiterítették a jó Nina néni, a háznál egyetmást lehetőségig rendbe vettek, azután elküldték Péter bérest Filemon urhoz, miként tudjuk, tudtul adni a szomorú hírt.

Amint a teendővel készen voltak, azon kezdett a három férfiú tanakodni, hogy vajjon nem volna-e jó felkérni a községben lakó szolgabíró, hogy mindazon kulcsokat és záros szekrényeket, melyekben az agg nő pénzét s egyéb értékes tárgyait tartogatta, hivatalosan lepecsételné és a kulcsokat bíró kezébe venné, mind a hárman igen jól látszottak ösmerni Filemon urat, kiről feltételezték, hogy igen könnyen zavart okozhat. Miután mind a hárman abban állapodtak volna meg, hogy biz ez csakugyan üdvös dolog leend, a tiszteletes vette kalapját, meglátogatta a szolgabíró s miután fevilágosította volna a fevilágosítandókról, előadta méltányos kérését.

A szolgabíró percig sem habozott, a tiszteletes s két társa aggodalmát méltányosnak találván, magához vette esküdt társát, elmentek a megboldogult házához s foganatba vette ott hivatalos eljárását.

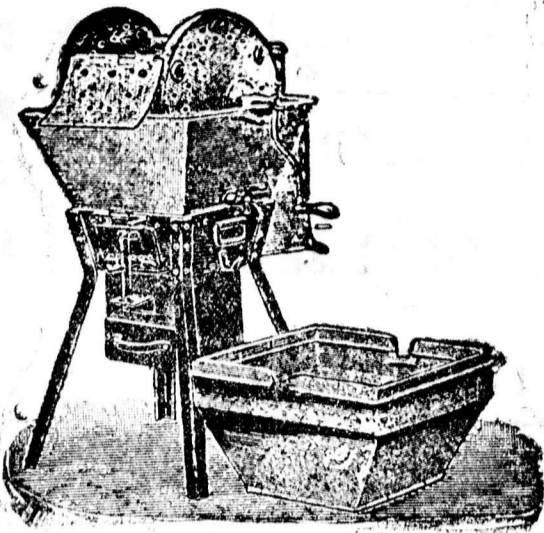
Amint készen volt a szolgabíró teendőivel, felkérte a tiszteletes, hogy beszélne el neki a Nina néni halálát; a tiszteletes nem kérte magát soká, hanem egész részletesen előadta mindazt, amiről olvasóink elég részletes tudomással bírnak s amint épen áhitattal ekként végeznék be szavait: amily szép volt élete, oly szép s nyugodt volt halála is, kívülről kocsik zörgése hallatszott, most mindnyájan az ablakhoz léptek, melyen keresztül látni lehetett az első félfedelű kocsin Filemon urat, nejét és Emikét, a másodikon Istvánt és nejét, a harmadikon pedig, amely nem volt egyéb, mint egy vendégoldalas hosszú szénás szekér, még pedig minden ülés s egyéb kényelemre mutató készletek nélkül, amit szerintök csak a német használ, a tizenhat Filemon urfiacskát megérkezni.

Mikor az udvarban a tornác előtt megállt a három jármű, Filemon ur kiugrott a kocsiból s leszállni segíté nejét, leányát és az István feleségét, kik mind a hárman szemüket törölgetve, István kíséretében indultak azon szoba felé, melyben a jó Nina néni ki volt terítve; azután megvárta szépen Filemon bácsi, amíg a fiuk legugráltak a hosszú oldalas szekérről s egy kis civakodás között körülötte sereglettek, mikor minden rendben volt, ekkor kihuzta kendőjét zsebéből, szépen szeméire illesztette, ami aligha nem jel volt, mert amint ezt cselekedte volna, a fiuk egyszerre rákezdték a sirást, rivást és bömbölést s mint valami hajdani római felbérelt siratók, oly gyakorlottsággal s ügyességgel fújták el a képmutatók nótáját a halott körül.

(Folyt. köv.)

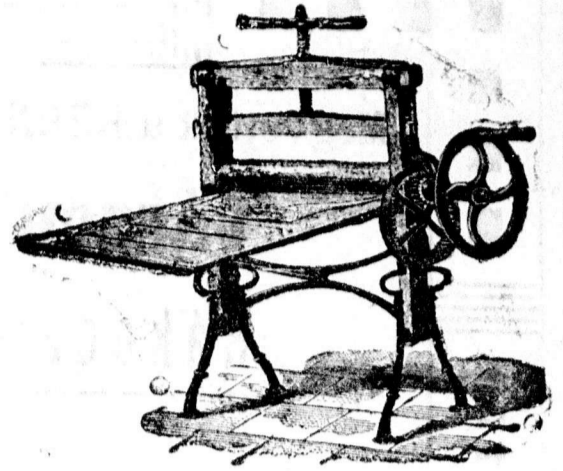
A szerkesztésért felelős

Dr. VUOSKICS GYULA.

A világhírű „JOHN“ féle
gőz mosógép. Ruha mángorló
és gummi hengerű facsaró
gépek kizárólagos raktára.
Arjegyzékkel és árajánlattal
::: készséggel szolgál :::

Tarsoly és Risztó
vaskereskedése Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Alapított 1890.

C. P. a legelőkelőbb mellfűző gyár Párisban. Egyedüli
képvi-elője Magyarországon

Rosenzweig Rósa

Nagyvárad. — Telefon 632. — Rákóczi-ut 3.

Hirdetések

felvételnek

a kiadóhivatalban.

A folyó hó végén nyilvános alá-
írással kerül

4 1/2 % m. kir. kincstári jegyekre
előjegyzéseket az eredeti felvételek
mellett elfogadunk.

MAGYAR BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Megnyitak a Fekete Sas nagyszálloda éttermei.

Nagyvárad valóságos látványosságát
képezi a Fekete Sas éttermei és föld-
alatti (souterrain) vendéglőhelyiségei. Pa-
zar fény közepette a legmodernebb be-
rendezkedés biztosítja a kitűnő kényel-
met ezen helyiségekben.

Kitűnő magyar és francia konyha, ki-
váló bel és külföldi borok. Dréher féle
dupla márciusi sör.

Társas étkezések céljára a legalkal-
masabb helyiségek állanak rendelkezé-
sre. Valóban méltán részleggel ezen ne-
lyesség és annak fáradságot nem kímélő
bérlelője BENRÁD ALBERT arra, hogy a
nagyközönség őt pártfogásban részesítse.

MEGHIVÁS.

a «Nagyvárad Takarékpénztár
Részvénytársaság»

62-ik rendes közgyűlésére,

mely 1909. évi február 28-án délelőtt
10 órakor, saját üzlethelyiségemben fog
megtartatni.

T Á R G Y A I:

1. Az igazgatóság jelentése az 1908. üzlet-
év eredményéről.

2. A felügyelőbizottság jelentése az 1908.
évi zárszámadások megvizsgálása tárgyában és
ezzel kapcsolatosan a mérleg megállapítása
valamint a nyereség felosztása iránti hatá-
rozathozatal.

3. Az igazgatóság javaslata az alapszabá-
lyok 4., 14., 15., 26., 35. és 40-ik szakaszainak
módosítása (az igazgatósági felügyelőbizottsági
tagok, valamint a napibiztosok számának eme-
lése és a közgyűlés határidejének meghirdeté-
sére meghatározott határidő leszállítása) tár-
gyában.

4. Az elhalálozás folytán megüresedett egy
igazgatói állásnak, valamint az alapszabályok
módosítása által szervezett igazgatósági tagsági
helynek 2 évi időtartamra választás utján be-
töltése.

5. A módosított alapszabályok értelmében
szervezett új felügyelői tagságnak, valamint
választás következtében esetleg megüresedhet
felügyelői helynek 2 évi időtartamra választás
utján betöltése.

6. Az alapszabályok 40-ik szakasza értel-
mében kilépő 5 napibiztosnak 3 évi időtar-
tamra, valamint a módosított alapszabályokban
szervezett 3 új napibiztos helynek 3, 2 és 1
évi időtartamra választás utján betöltése.

7. Az igazgatóság előterjesztése a nyugdíj-
alap állásáról.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt
akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg
a társaság pénztárába részvényét, melyet lega-
lább egy hó előtt saját nevére iratott, szelvé-
nyeivel együtt letenni, hol az őt megillető
szavazat számát előtűntető térítvényvel látta-
tik el. A mérleg eredeti példánya az üzlethelyi-
ségben folyó február 21-től kezdődőleg a rész-
vényesek által megtekinthető.

HLATKY ENDRE,

igazgatósági elnök.

Figyelmeztetnek a t. részvényesek, hogy az
alapszabályok 15 §-a értelmében érvényes határo-
zathozatalra 20 oly részvényesnek kell jelen lenni,
kik a részvénytőkének legalább egy harmadrészét
képviseleik.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.
Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.
Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

5%

kamatot fizet.

(Betét kamatadót az intézet fizeti.)

Magyar forrás. **Hugyhajtó és Hugsavoldó** Magyar forrás.

Szultán-forrás.

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus
Lithion-tartalmu ásványvíz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok ese-
tében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kütközélség és központi iroda: EPERJES. Igazgatóság: BUDAPEST, IV., Ferencz
József-rakpart 22. — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüssel-
ben, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74.

Telefon Budapesten: III-98.

Főraktár Nagyváradon: **KADÁR JÁNOS** Rákóczi-út.

Megvettük a KERN-féle csemege üzlettel szemben levő CZILLÉR IMRE-féle

vászon rőfös- és szőnyegáru raktárt

Rákóczi-ut 7. a. (Szt. István palota) hol az

ÁRUSITÁST!

megkezdük.

Eladásra kerülnek az összes női ruhakelmék,
Blous és ruhaselymek, szőnyegek, függönyök,
vásznak, asztalneműek, ruhavásznak himzett bat-
tisztok mosóáruk, stb.

Tisztelettel

Dick Jakab és Társai.

Egy kis vég $\frac{1}{4}$ vászon 1.50

Egy kis vég $\frac{1}{8}$ kelengye vászon 1.75

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
táncrendek, etlapok,
naplóárak,
palackfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.